

Návrh

zásad zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

1. Priorita: Vytváranie európskeho vzdelávacieho priestoru

- a) Zákon deklaruje postavenie slovenských vysokých škôl ako súčasť európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania a európskeho výskumného priestoru.
- b) Poslaním vysokých škôl je prispievať k rozvoju vedomostnej spoločnosti.
- c) Vysoké školy môžu na základe poskytovania spoločných študijných programov uskutočňovaných s inými vysokými školami udeľovať akademické tituly a spoločné diplomy v rozsahu priznaných práv.
- d) Pobočky zahraničných vysokých škôl môžu poskytovať na území SR vlastné študijné programy a udeľovať akademické tituly podľa predpisov štátu pôvodu. Na svoje pôsobenie a zámery musia získať súhlas Ministerstva školstva SR, ktoré pred jeho vydaním preskúma, či poskytované štúdium bude primerane personálne a materiálne zabezpečené.

2. Priorita: Diferenciácia vysokých škôl

Vysoké školy sa členia na univerzitné vysoké školy a ostatné vysoké školy. Vysoké školy budú môcť byť univerzitnou vysokou školou len po splnení ustanovených kritérií vydaných ministerstvom.

3. Priorita: Prepojenie vysokoškolského vzdelávania so spoločenskou praxou

- a) Zmeny v opisoch študijných odborov sú predmetom vonkajšieho pripomienkového konania.
- b) Finančné prostriedky poskytnuté podnikateľským sektorom na podnikové štipendiá pre študentov vysokých škôl sú odpočítateľnou položkou zo základu na výpočet dane z príjmov.

4. Priorita: Zvýšenie kvality vysokoškolského vzdelávania

- a) Zavedie sa centrálny register zamestnancov verejných, štátnych a súkromných vysokých škôl ako aj pobočiek zahraničných vysokých škôl, ktorý bude obsahovať aj informácie o garantoch študijných programov. Aj súkromné vysoké školy a pobočky zahraničných vysokých škôl budú poskytovať informácie do centrálného registra študentov.
- b) Sociálne štipendiá poskytujú vysoké školy vo výške určenej podľa vyhlášky ministerstva. O výške motivačného štipendia a kritériách na ich poskytnutie rozhodne vysoká škola. Motivačné štipendium sa bude poskytovať podľa individuálneho posúdenia.
- c) Štandardná dĺžka štúdia študijných programov poskytovaných externou formou je minimálne o jeden rok dlhšia ako dennou formou. Študijné programy prvého a druhého stupňa poskytované dennou formou štúdia musia mať najmenej 18 hodín priameho kontaktu učiteľa a študenta týždenne.
- d) Akreditačná komisia bude v rámci komplexnej akreditácie posudzovať všetky vysoké školy pôsobiace na území SR.

- e) Vysokoškolský učiteľ môže mať iba jeden pracovný pomer na ustanovený týždenný pracovný čas na vysokej škole v Slovenskej republike. Na inej vysokej škole môže pracovať len na kratší pracovný čas.

5. Priorita: Podpora viac zdrojového financovania vysokých škôl

- a) Vysoké školy môžu požadovať školné od študentov študujúcich externou formou štúdia, počet prijímaných študentov na študijné programy v externej forme štúdia nesmie v prípade verejných a súkromných vysokých škôl prekročiť 50 % z počtu študentov prijímaných na študijné programy v dennej forme štúdia v danom akademickom roku. Maximálna výška školného, ktoré môžu vysoké školy v príslušnom akademickom roku požadovať sa určí opatrením ministerstva.
- b) Vysoké školy si môžu vziať bankový úver po súhlase správnej rady.
- c) Finančné prostriedky vložené podnikateľským sektorom do spoločných výskumných projektov s vysokými školami (základný a aplikovaný výskum, experimentálny vývoj, centrá excelentnosti, technologické inkubátory) a do ďalšieho vzdelávania zamestnancov sú odpočítateľnou položkou, najviac 2 % zo základu pre výpočet dane z príjmov. Zákon zdefiniuje centrá excelentnosti ako možnú súčasť vysokej školy.

6. Priorita: Úprava kompetencií

- a) Upraví sa konanie Ministerstva školstva SR pri zabezpečovaní jeho kompetencií (vrátane priznávania práv na základe stanoviska Akreditačnej komisie), na ktoré sa nevzťahuje správny poriadok, lehoty, práva účastníkov konania, vrátane inštitútu odvolania sa a pod. Kritériá na posúdenie spôsobilosti vysokej školy uskutočňovať študijné programy, uskutočňovať habilitačné a inauguračné konanie, začlenenie vysokej školy medzi univerzitné vysoké školy alebo ostatné vysoké školy navrhne a po prerokovaní s Akreditačnou komisiou schváli Ministerstvo školstva SR.
- b) Vláda SR udeľuje formou nariadenia vlády SR štátny súhlas na pôsobenie právnickej osoby ako verejná vysoká škola alebo súkromná vysoká škola na návrh Ministerstva školstva SR alebo štátna vysoká škola na návrh príslušného ministerstva.
- c) Zákon upraví kompetencie a postup pri vybavovaní sťažností v oblasti vysokého školstva.
- d) Ministerstvo školstva SR bude rozhodovať o právach štátnych vysokých škôl uskutočňovať študijné programy, uskutočňovať habilitačné a inauguračné konanie a o ich začlenení medzi univerzity. Vo svojom rozhodnutí zohľadní názor príslušného ministerstva, z ktorého kapitoly je štátna vysoká škola financovaná.
- e) Rektor (dekan) vymenúva členov vedeckej rady, prorektorov (prodekanov) po ich prerokovaní v akademickom senáte vysokej školy (fakulty).
- f) Členovia správnej rady verejnej vysokej školy majú právo navrhnúť kandidáta na rektora verejnej vysokej školy. Správna rada môže s odôvodnením raz vrátiť kandidáta na rektora schváleného akademickým senátom verejnej vysokej školy na opätovné schválenie.
- g) Správna rada na návrh predsedu správnej rady určuje plat rektora verejnej vysokej školy.
- h) Správna rada na návrh rektora a po prerokovaní v akademickom senáte vysokej školy schvaľuje rozpočet verejnej vysokej školy.

7. Iné úpravy

- a) Doktorand je študentom vysokej školy a nebude považovaný na účely zdravotného poistenia, nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti za zamestnanca vysokej školy.

- b) Zruší sa rigorózne konanie.
- c) Doriešenie problémov s prevodom majetku štátu na verejné vysoké školy. Nehnutel'ný majetok a pozemky štátu v správe Ministerstva školstva SR do majetku vysokých škôl prevedené k 1. januáru 2003 neboli.
- d) Transpozícia Smernice Rady 2004/114/ES o podmienkach prijatia štátnych príslušníkov tretích krajín na účely štúdia, výmeny žiakov, neplateného odborného vzdelávania alebo dobrovoľnej služby a Smernice Rady 2005/71/ES o osobitnom postupe prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vedeckého výskumu.
- e) Rektor alebo dekan, ak ide o zamestnanca zaradeného na fakulte, môže s osobou nad 65 rokov veku uzavrieť pracovný pomer na miesto vysokoškolského učiteľa najdlhšie na jeden rok, a to aj opakovane, bez súhlasu akademického senátu.
- f) Pracovný pomer na miesto vysokoškolského učiteľa vo funkcií profesor a docent uzatvára, mení a ruší rektor.
- g) Členom skúšobnej komisie na vykonanie štátnych skúšok v prípade bakalárskych študijných programov môže byť vysokoškolský učiteľ vo funkcií odborného asistenta s vysokoškolským vzdelaním tretieho stupňa. Najmenej jeden člen skúšobnej komisie na vykonanie štátnej skúšky v prípade bakalárskych študijných programov pôsobí vo funkcií profesora alebo docenta.
- h) Absolventi vojenských vysokých škôl a policajných vysokých škôl, ktorým nebol podľa predchádzajúcich predpisov udelený akademický titul, budú zrovnoprávnení s ostatnými absolventmi vysokých škôl, s výnimkou absolventov Vysokej školy politickej ÚV KSC.
- i) Pri poskytovaní dotácie verejným vysokým školám sa nebude zohľadňovať počet študentov a absolventov študijných programov poskytovaných externou formou štúdia, pokiaľ za ne bude vysoká škola požadovať školné.
- j) Občan má právo na jedno bezplatné vysokoškolské štúdium v dennej forme na verejnej (štátnej) vysokej škole v každom zo stupňov vysokoškolského vzdelávania. V prípade súbežného štúdia na viacerých verejných vysokých školách alebo štátnych vysokých školách si študent vyberie, ktoré štúdium bude mať bezplatné, pokiaľ celková doba jeho štúdia v danom stupni neprekročila štandardnú dĺžku štúdia príslušného študijného programu.
- k) Počet členov akademického senátu vysokej školy zodpovedá pomeru zamestnancov a študentov na jednotlivých súčastiach vysokej školy.
- l) Orgány akademickej samosprávy súkromnej vysokej školy sa upravujú detailnejšie (akademický senát, akademická rada/vedecká rada, rektor budú povinnou súčasťou). Ich kompetencie budú obdobné kompetenciám samosprávnych orgánov verejných vysokých škôl.
- m) Zruší sa funkčné zaradenie vysokoškolského učiteľa – hosťujúci docent.
- n) Tajomník fakulty je metodicky podriadený kvestorovi.
- o) Verejné vysoké školy môžu vykonávať správu lesného majetku vo vlastníctve štátu.
- p) Pri financovaní verejných vysokých škôl sa zohľadní uplatniteľnosť ich absolventov na trhu práce.
- q) Zrušenie neaktuálnych prechodných ustanovení zákona.
- r) Ostatné úpravy legislatívno-technického charakteru.